

Droge ogen

Polikliniek Oogheelkunde

Wat zijn droge ogen?

Droge ogen zijn ogen die onvoldoende bevochtigd worden. De buitenkant van het oog is bedekt met slijmvlies dat, in tegenstelling tot de gewone huid, voortdurend vochtig moet zijn voor een goede functie. Een onvoldoende bevochtiging, door welke oorzaak dan ook, kan leiden tot vele klachten zoals pijn, zandkorrelgevoel, branderigheid, slijmafscheiding en, soms, een verminderde gezichtsscherpte.

Een normale bevochtiging van ogen wordt bewerkstelligd op verschillende manieren. De traanklier, die gelegen is in het bovenooglid, produceert traanvocht en zorgt voor een min of meer continue afgifte ervan. Zodra het traanvocht op het uitwendige oppervlak van het oog terechtkomt zorgt de lidslag (de knipper beweging) ervoor dat het traanvocht gelijkmatig over het oog verdeeld wordt. De specifieke samenstelling van de traanfilm zorgt ervoor dat tussen het knippen van de oogleden door het traanfilmlaagje op het uitwendige oog blijft liggen.

Traanfilmstabiliteit

Een normale traanfilm is opgebouwd uit drie lagen. De middelste laag wordt geproduceerd door de traanklier en is de eigenlijke “waterige” laag die ervoor zorgt dat het oog bevochtigd wordt. Erin opgelost zijn diverse traaneiwhitten die verschillende specifieke functies hebben. De buitenste laag is een soort olie-laagje dat verdamping van de waterige laag van het traanvocht tegengaat. Dit laagje wordt gevormd door kliertjes in de ooglidranden. De binnenste laag is een slijmlaag die zorgt voor het contact – de hechting – tussen het uitwendige oppervlak van het oog en de waterige laag van de traanfilm. Het slijmlaagje wordt geproduceerd door cellen in de oppervlakkige laag van het oog. Een normale knipper beweging zorgt ervoor dat de opbouw van de traanfilm intact blijft.

Bij sommige patiënten is de traanfilm instabiel. Bij deze patiënten blijft de traanfilm tussen de knipper bewegingen door niet de volledige tijd het oog bedekken; de traanfilm breekt tussentijds als het ware open (“schift”). Er ontstaan dan droge plekjes op het oogoppervlak en de ogen worden als droog ervaren. De oorzaak van een instabiele traanfilm is niet gelegen in een slecht functionerende traanklier. Het gaat hier om een verstoring van het oppervlakkige olie-laagje van de traanfilm met als gevolg een defecte traanfilmopbouw en een vermindering van de waterige laag.

Vaak ligt de oorzaak in een ontsteking van de ooglidranden of van het bindvlies op het oogwit. De leeftijd van de patiënt speelt een rol en soms ook een teveel aan knipper bewegingen.

Droge ogen ten gevolge van onvoldoende traanvocht.

Slechts in enkele procenten is een slecht functionerende traanklier de oorzaak van droge ogen. Voor het overige is er een scala aan oorzaken zoals een instabiele traanfilm, infectieuze en niet-infectieuze ontstekingsreacties, neurologische en immunologische ziekten, een afwijkende stand van oogleden en tenslotte ook medicijngebruik. Oogheelkundig onderzoek zal doorgaans leiden tot het vaststellen van de juiste oorzaak en diagnose. Droge ogen kunnen leiden tot schade aan de oppervlakkige lagen van het oog. Er kunnen schaafwondjes op het uitwendige oog (hoornvlies) ontstaan, de ogen zijn rood en pijnlijk en er bestaat meestal een forse lichtschuwheid.

Indien de traanklier onvoldoende traanvocht produceert zal de oogarts proberen vast te stellen of het hier gaat om een zogenaamde leeftijdsgebonden vorm van traanklierdysfunctie dan wel om een slecht functionerende traanklier in het kader van een algemene ziekte. Eén van deze algemene ziektes staat bekend onder de naam “ziekte van Sjogren”. Bij deze ziekte horen vele symptomen maar het slecht functioneren van verschillende klieren (traanklieren, speekselklieren etc.) staat vaak nogal op de voorgrond. Andere algemene aandoeningen die gepaard kunnen gaan met een slecht functionerende traanklier zijn reumatoïde arthritis en SLE. Soms zal de oogarts besluiten een patiënt door te verwijzen naar een internist of reumatoloog voor nader onderzoek naar dergelijke ziektes.

Om te kunnen vaststellen of bij een patiënt daadwerkelijk een verminderde traanvochtproductie bestaat wordt een zogenaamd traanfunctie onderzoek verricht. Een veelvoorkomende, maar aspecifieke test, is de zogenaamde Schirmer test. Bij dit onderzoek wordt door middel van een soort filtreerpapier gemeten hoeveel traanvocht in 5 minuten geproduceerd wordt. Ook de traanfilmstabiliteit kan gemeten worden. Hiertoe wordt de kleurstof fluoresceïne gebruikt die in een druppeltje op het oogoppervlak wordt aangebracht. Vervolgens wordt met blauw licht gekeken hoe lang het duurt voordat de traanfilm “openbreekt”.

De behandeling van droge ogen.

Afhankelijk van de oorzaak van de droge ogen zal een behandeling ingesteld worden. In geval van ontstekingsreacties en/of afwijkingen aan de oogleden zal de behandeling gericht zijn op de bestrijding van ontsteking respectievelijk een verbetering van de stand van de oogleden. In geval van een slecht functionerende traanklier kunnen druppels worden voorgeschreven die lijken op het gewone traanvocht. Dit noemt men traanvochtssubstitutie. In ernstige gevallen, waarbij schaafwondjes op het hoornvlies ontstaan zijn, worden wel oogpleisters voorgeschreven die ervoor zorgen dat het gering aanwezige traanvocht niet kan verdampen en op het oog blijft (horlogeglasverband). Dit effect kan men soms ook verkrijgen door het plaatsen van doorzichtige kapjes op de zijkanalen van de bril (kappenbril).

De behandeling van droge ogen is nog wel eens teleurstellend. Belangrijk om te weten is dat patiënten met droge ogen lang niet altijd voor de volle 100% klachtenvrij kunnen worden, welke therapie ook wordt aangewend. Voorts is het van belang te weten dat elke medicatie hoe dan ook, met terughoudendheid gebruikt dient te worden: teveel druppelen is evenzeer schadelijk voor het oog.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Locatie Enkhuizen

Molenweg 9b
1601 SR Enkhuizen
T. 0228 312 345

Locatie Hoorn

Maelsonstraat 3
1624 NP Hoorn
T. 0229 257 257

Locatie Purmerend

Waterlandlaan 250
1441 RN Purmerend
T. 0299 457 457

Locatie Volendam

Heideweg 1b
1132 DA Volendam
T. 0229 257 500

Postbus 600, 1620 AR Hoorn

www.dijklander.nl
info@dijklander.nl

FLD-00659-NL 04-05-2021